

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ ΕΠΕΛΘΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Εργατικό ατύχημα. – Για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης προκληθείσας εξ αυτού, απαιτείται η συνδρομή των όρων της αδικοπραξίας.- Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ.1 του ν. 551/1915 οι οποίες αναφέρονται στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο παθών εξ εργατικού ατυχήματος ή τα πρόσωπα τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 6 του νόμου αυτού μπορούν να ζητήσουν πλήρη αποζημίωση, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημίωσης για περιουσιακή ζημιά και όχι στη χρηματική ικανοποίηση για ηθική ζημιά, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι'αυτό μόνο οι γενικές διατάξεις. – Επομένως, για να δικαιούται η οικογένεια του θανατωθέντος σε εργατικό ατύχημα, χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη του θανατωθέντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων απ'αυτούς, κατά την έννοια της διατάξεως της Α.Κ. 914, δηλαδή υπαίτια ζημιογόνος πράξη ή παράλειψη. – Τέτοιο πταίσμα, προκειμένου περί οικοδομικών εν γένει εργασιών θεμελιώνεται και από τη μη τήρηση των διατάξεων του π.δ. 778/1980, μεταξύ των οποίων και εκείνης του άρθρου 20 αυτού κατά την οποία, φωταγωγοί, φρεάτια ανελκυστήρων και εν γένει ανοίγματα επί των δαπέδων, δέον όπως προστατεύονται είτε περιμετρικώς δι'ανθεκτικών κιγκλιδωμάτων ύψους τουλάχιστον ενός μέτρου και θωρακίων ύψους δεκαπέντε εκατοστών του μέτρου, είτε δια της πλήρους καλύψεώς τους δι'αμετακινήτου στερεού σανιδώματος πάχους δύο και ημίσεως εκατοστών του μέτρου, καρφωμένου σε ανθεκτικό πλαίσιο από ξύλινα λατάκια, είτε δια της τοποθέτησεως σιδηρού πλέγματος οπλισμού, στερεομένου εντός της πλακός κατά την κατασκευή της. – Κρίση ότι το επίδικο εργατικό ατύχημα επήλθε λόγω παραβίασεως των προπαρατεθεισών διατάξεων του ως άνω π.δ.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 51/1915 άρθρα 1 και 16. Α.Κ. άρθρα 914, 922 και 932 παρ. 1 Π.δ. 778/1980 άρθρο 1 και 20.

Πρόεδρος ο Αντιπρόεδρος κ. Σπ. Κολυβάς
Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. Ανδρ. Μαρκάκης
Δικηγόροι οι κ.κ. Παν. Πετρόπουλος, Ν.-Η. Ιωάννου

Από τα άρθρα 914, 932 του Α.Κ. και 1, 16 του ν. 551/1915 προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του ν. 551/1915 κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα ή τα κατά το άρθρο 6 αυτά πρόσωπα, δικαιούνται να εγείρουν την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσουν πλήρη αποζημίωση μόνον όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημίωσης για περιουσιακή ζημιά και όχι στη χρηματική ικανοποίηση για ηθική ζημιά, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι'αυτό μόνο οι γενικές διατάξεις (Ολ.Α.Π. 1117/1986). Επομένως για να δικαιούται η οικογένεια του θανατωθέντος σε εργατικό ατύχημα, χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη του θανατωθέντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων απ'αυτούς (άρθρο 922 Α.Κ.) με την έννοια της διάταξης του άρθρου 914 Α.Κ. δηλαδή της

υπαίτιας ζημιογόνου πράξης ή παράλειψης (Α.Π. 1155/1993, 60/2003). Τέτοιο πταίσμα, προκειμένου περί οικοδομικών εν γένει εργασιών θεμελιώνεται και από την μη τήρηση των διατάξεων του π.δ. 778/1980 «περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών» από τους κατά νόμο υπεύθυνους του έργου (άρθρο 1) μεταξύ των οποίων η διάταξη του άρθρου 20 αυτού κατά την οποία «φωταγωγοί, φρεάτια ανελκυστήρων και εν γένει ανοίγματα επί των δαπέδων, δέον όπως προστατεύονται είτε περιμετρικώς δι'ανθεκτικών κιγκλιδωμάτων ύψους τουλάχιστον ενός (1,00) μέτρου και θωρακίων ύψους δεκαπέντε εκατοστών (0,15) του μέτρου, είτε δια της πλήρους καλύψεως των δι'αμετακινήτου στερεού σανιδώματος πάχους δύο και ημίσεως εκατοστών (0,025) του μέτρου, ηλουμένου επί ανθεκτικού πλαισίου εκ ξυλίνων λατακίων, είτε δια της τοποθέτησεως σιδηρού πλέγματος οπλισμού, στερεομένου εντός της πλακός κατά την κατασκευή της». Στην προκειμένη περίπτωση το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε τα εξής: Η πρώτη των εκκαλούντων εναγομένων ανώνυμος εταιρεία, κυρία του έργου ανεγέρσεως πολυορόφου οικιστικού συγκροτήματος εις την περιοχή ..., εκπρόσωπος της οποίας και επιβλέπων μηχανικός του έργου ήτο ο δεύτερος των εκκαλούντων, δυνάμει της από 3.7.2002 εγγράφου συμβάσεως καταρτισθείσης μεταξύ αυτής και του ...υπεργολάβου επιχρισμάτων, ανέθεσε εις τον τελευταίον την εκτέλεση των εργασιών επιχρισμάτων των εσωτερικών εγκαταστάσεων του προπεριγραφόμενου συγκροτήματος. Εν συνεχεία ο άνω υπεργολάβος προσέλαβε με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου τον ..., οικοδόμον, ο οποίος υπήγετο εις την ασφάλιση του Ι.Κ.Α., σύζυγον της πρώτης εναγούσης, πατέρα των εκπροσωπούμενων από αυτήν ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου ανηλίκων θυγατέρων των ενηλικιωθείσης ήδη της δεκαεπταετούς τότε Αθηνάς ..., και γαμπρό του δευτέρου και τρίτης των εναγόντων γονέων της πρώτης, δια την αντί μισθού εκτέλεση του έργου των επιχρισμάτων. Την ..., ημέρα Κυριακή, ο ανωτέρω ..., εργασθείς εις το συγκρότημα οικοδομών κατά τις έξι προηγούμενες ημέρες της εβδομάδος, προσήλθε κατόπιν εντολής του υπεργολάβου και με άλλους τρεις εργαζομένους, εις τον χώρο της εργασίας των δια να τοποθετήσουν σταθερά με δοκούς δαπέδου εργασίας ικριώματα ώστε να εργασθούν από την επομένη ημέρα εις το έργον των επιχρισμάτων και εξυπηρετηθούν οι εις διάφορα ύψη εκτελούμενες εργασίας των. Οι εργασίες εκτελούντο εις τον ισόγειον χώρο του κτιριακού συγκροτήματος όπου υπήρχε ένα φρεάτιο εύρους 60 εκατοστών του μέτρου και μήκους 2,50 μέτρων και κάτω από αυτό εις το υπόγειον υπήρχε ένα ακόμη φρεάτιο, δια τα οποία δεν είχαν ληφθεί προστατευτικά μέτρα και δεν είχαν τοποθετηθεί περιμετρικά ανθεκτικά κιγκλιδώματα ή θωράκια άλλως σιδηρούν πλέγμα οπλισμού κατά την κατασκευή της πλάκας δια την προφύλαξη από πτώση των εργαζομένων (άρθρο 20 π.δ. 778/1980, Α.Κ. 662) με αποτέλεσμα ο εργαζόμενος και συγγενής των εναγόντων, ενώ ευρίσκετο εις το δάπεδον του ισογείου και πλησίον του φρεατίου και έδινε δοκούς εις τον εξετασθέντα και ως μάρτυρα, ευρισκόμενον επί του ικριώματος, κατέπεσε εις το κενό και εν συνεχεία εις το επίσης μη καλυμμένο δεύτερο φρεάτιο από ύψος 3,40 μέτρων και υπέστη κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις οι οποίες επέφεραν την θανάτωσή του. Ότι η ως άνω πτώση του εργαζομένου και ο εντεύθεν θανατηφόρος τραυματισμός του οφείλεται και εις αμέλεια των νομίμων εκπροσώπων της εναγόμενης εταιρείας και του δευτέρου εναγομένου επιβλέποντος μηχανικού ο οποίος είχε προστηθεί εις την εκτέλεση του άνω οικοδομικού έργου από την πρώτη. Η αμέλεια, ειδικώτερον, αυτών οφείλεται εις το ότι, ενώ εγνώριζαν την επικινδυνότητα εκ του ανοίγματος εύρους 0,60 εκ. εις το δάπεδον του ισογείου και του υπογείου χώρου του κτίσματος όπου κινούνται οι εκτελούντες διάφορες εργασίες εργαζόμενοι δεν μερίμνησαν να τοποθετήσουν εις το άνοιγμα περιμετρικώς ανθεκτικό κιγκλιδωμα ύψους τουλάχιστον ενός μέτρου και θωράκιον ύψους 0,15 μ. είτε πλήρη κάλυψη με αμετακίνητο στερεό σανίδωμα πάχους 0,025 μ. καρφωμένο σε ανθεκτικό πλαίσιο από ξύλινα λατάκια είτε με την τοποθέτηση σιδηρού πλέγματος οπλισμού στερεωμένου μέσα στην πλάκα κατά την κατασκευή της (άρθρο 20 του π.δ. 778/1980) όπως επισημαίνουν και εις την από 20.1.2003 έκθεση αυτοψίας οι τεχνικοί

επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ως εκ των άνω παραλείψουν οι εναγόμενοι ώφειλαν και μπορούσαν να προβλέψουν ότι η μη λήψη υπ'αυτών των άνω προστατευτικών μέτρων δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα την πτώση κάποιου εργαζομένου εις το φρεάτιον της οικοδομής. Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο, κατ'ακολουθίαν των οποίων έκαμε εν μέρει δεκτή την αγωγή των αναιρεσιβλήτων περί επιδικάσεως σ'αυτούς χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης συνεπεία του άνω ατυχήματος, δεν παραβίασε τις εφαρμοστέες εν προκειμένω ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις. Επομένως οι πρώτος και δεύτερος λόγοι της κρινόμενης αίτησης με τους οποίους η πρώτη των αναιρεσιόντων προβάλλει την αιτίαση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβίασε τις άνω διατάξεις και υπέπεσε στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθμ. 1 Κ.Πολ. Δ. με το να καταλήξει στο συμπέρασμα περί υπαιτιότητας αυτής για τον θάνατο του άνω εργαζομένου χωρίς καμία παραδοχή ότι αυτός προσληφθεί από την εν λόγω αναιρεσείουσα, που ήταν κυρία του έργου και ότι ο κύριος του έργου ευθύνεται για την τήρηση των κανόνων ασφαλείας, ανεξάρτητα από το αν έχει προσλάβει εργαζομένους, δηλαδή είναι εργοδότης, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, αφού η ευθύνη της αναιρεσείουσας αυτής στηρίζεται στην πραγματική παραδοχή ότι προέστησε τον επιβλέποντα μηχανικό εις αμέλεια του οποίου οφείλεται ο θανατηφόρος τραυματισμός του συγγενούς των αναιρεσιβλήτων.

Η μη τήρηση της προσήκουσας διαδικασίας δεν θεμελιώνει κανένα από τους αναφερομένους στο άρθρο 559 Κ. Πολ. Δ. λόγους αναίρεσης. Επομένως ο τρίτος λόγος της κρινόμενης αίτησης με τον οποίο η πρώτη των αναιρεσιόντων προβάλλει την αιτίαση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεχόμενη αναφορικά με την εφαρμοσθείσα για την υπόθεση ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, ότι με αυτή δικάζονται όχι μόνο οι απαιτήσεις κατά του εργοδότη αλλά και κατά των προστηθέντων, υπέπεσε στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθμ. 19 Κ. Πολ. Δ. διότι δεν αναφέρονται περιστατικά ότι ο εργολάβος των επιχειρημάτων είχε προστηθεί από την αναιρεσείουσα, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Σε σχέση με τον δεύτερο αναιρεσιόντα, επιβλέποντα μηχανικό, η αίτηση αναίρεσεως δεν περιέχει λόγο που να αφορά στο πρόσωπο αυτού. Επομένως η αίτηση αναίρεσεως κατά το μέρος που ασκείται από τον αναιρεσιόντα αυτόν πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη (άρθρο 566 παρ. 1 και 577 παρ. 1, 2 Κ. Πολ. Δ.). (Απορρίπτει την από 9.11.2005 αίτηση αναίρεσης της 685/2005 απόφασης του Εφετείου Λάρισας).